

ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ.
МОДЕРНИСТКОТО РАЗБИРАНЕ НА ПОНЯТИЕТО РОДНО

Ключовата фигура на Пенчо Славейков в българската литература ни дава основание да видим в творчеството му протичането на различни културни тенденции в тяхното изначално състояние. Ако отговорим в известен смисъл задълбочено на въпросите, свързани с модернисткото разбиране на понятието *родно* у Пенчо Славейков, това в значителна степен ще ни доближи до разбирането на родното и в по-сетнешните етапи на българския модернизъм. Тук ще се фокусираме върху интерпретацията на някои митологични мотиви у Славейков, за да откроем разликата в модернисткото разбиране на понятието *родно* в сравнение с това на Вазов като представител на предходната епоха.

Вазов не интерпретира българския фолклор и митологичните представи на българина. Основната задача, която си поставя, е интерпретацията на историята. Той се стреми да изгради класическата форма на българския епос („Епопея на забравените“, „Под игото“) в условията на държавна консолидация на народността. За разлика от Славейков, който се опира на архаическата епика, Вазов се опира на историческото предание и използва неговия език за повествуване на събития от миналото, но това минало е историческо, а не митическо. Основната разлика между интерпретациите на родното при Вазов и Славейков е в епическия език. Повествованието на Вазов се осъществява не посредством универсално-космически категории, а чрез етнически определени реалии, оперира с географски названия, исторически имена. При него става дума не за сътворението на света, а за зората на националната история, за устройването на държавното образувание. Митическата борба на космоса срещу хаоса се преобразува в защита на своята вяра, своя език, своето отечество от поробителите. Вазов наследява от мита и фолклора етиката и естетиката на колективистичното, но неговата цел е да се отграничи от мита и фолклора и това прави невъзможна и ненужна тяхната интерпретация. Той изживява колективното като лично. Лириката му става емоционален отглас на историята. Историческото при него доминира над личното. У Славейков се наблюдава точно обратният процес. Славейков изживява личното като колективно. Това е много съществен момент в модернисткото разбиране на родното. И той обуславя насочеността на